

Äldre personer med Parkinsons sjukdom går tidigt ner i vikt

Birgitta Lorefält
Leg.Sjuksköterska, Med.Dr., Lektor

[2005-11-25]

Äldre personer med Parkinsons sjukdom går tidigt ner i vikt

Parkinsons sjukdom (PD) är kronisk och en av de mest vanliga neurologiska sjukdomarna, speciellt i den äldre befolkningen. Många äldre patienter med Parkinsons sjukdom förlorar i vikt, vilket kan leda till undernäring. För att få svar på frågan om och när patienter med PD går ned i vikt under sin sjukdomsprocess och vad orsaken kan vara till eventuell viktnedgång, startades en studie där dessa patienter följdes över tid (Lorefält 2005). En grupp av PD patienter följdes från diagnos och i två år med ett års mellanrum och en annan grupp av PD patienter, som haft sin sjukdom några år följdes under ett år. Alla patienterna hade en köns- och åldersmatchad kontroll. Ingen av patienterna hade någon annan sjukdom som kunde påverka näringstillståndet och alla hade eget boende, det samma gällde för kontrollerna.

Variabler som följdes upp

Variablerna kroppsvikt, kroppsfett, symtom på Parkinsons sjukdom, kognitiv funktion, sväljningsfunktion, mun- och tandstatus, energiutgifter i vila, matvanor, näringsintag, luktfunktion och fysisk aktivitet var undersökt tre gånger med ett års mellanrum hos de nydiagnostiserade patienterna och två gånger med ett års mellanrum hos de tidigare behandlade patienterna. Efter ett år när de nydiagnostiserade patienterna var optimalt behandlade med L-dopa slogs de två grupperna ihop till en grupp. Tjugosex av patienterna fullföljde studien och resultatet är jämfört med 26 kontroller, då alla patienter hade behandlats med L-dopa för minst ett år (år 1) och följt deltagarna efter ett år (år 2).

Resultat

Resultatet visade att både år 1 och år 2 var det färre patienter, som kunde handla och laga sin mat. De vilade längre tid på dagen. Fler patienter hade sämre lukt och sväljningsfunktion jämfört med kontrollerna (Lorefält et al 2004). Ingen av deltagarna hade problem med mun och tandstatus. År 2 hade patienterna även lägre kroppsvikt, kroppsfett och fysisk aktivitet än kontrollerna, men energiutgifterna per kg kroppsvikt förändrades inte över tid. Patienterna åt vid fler tillfällen år 1 jämfört med kontrollerna, men år 2 åt patienterna färre mellanmål av god kvalitet än kontrollerna. Det var ingen signifikant skillnad mellan patienter och kontroller beträffande intag av energi, protein, fett och kolhydrater. Patienterna åt mindre tillagade fullständiga måltider år 2 jämfört med år 1 (Lorefält 2005).

Nitton av patienterna förlorade i vikt mellan år 1 och år 2, viktnedgången var mellan 0.5 – 8 kg, medan kontrollerna ökade i vikt. De patienter som minskade i vikt ökade sina symtom av sin sjukdom, dos av dopamin, den dagliga vilan och energiintag per kg kroppsvikt, medan kognitiv funktion minskade liksom konsumtionen av fast föda inklusive frukt och grönsaker (Lorefält et al in press).

Konklusion

Tre av fyra patienter med Parkinsons sjukdom gick ner i vikt under ett år, trots ökat energiintag per kg kroppsvikt. Dessa patienter ökade sina symtom av sin sjukdom, vilade mer dagtid. Matvanorna förändrades mot ett lägre intag av tillagade kompletta måltider och mellanmålen försämrades. Dessutom minskade intaget av fast föda, vilket kan vara ett uttryck för en svårare sjukdom, som kan leda till ättsvårigheter.

Referenser

Lorefält B., Ganowiak W., Pålhagen S., Toss G., Unosson M., Granéus A-K. (2004) Factors of importance for weight loss in elderly patients with Parkinson's disease. Acta Neurol Scand 110, 180-187.

Lorefält B., Granéus A-K., Unosson M. Avoidance of solid food in weight losing elderly patients with Parkinson's disease. J Clin Nurs. In press.

Lorefält B. Weight loss in elderly patients with Parkinson's disease. Medical Dissertations in Linköping University 2005.

Birgitta Lorefält
Leg. Sjuksköt., Med Dr., Lektor
Institutionen för Medicin och vård/Avdelning för omvårdnad
Hälsouniversitetet, Linköping
E-post: birgitta.lorefalt@imv.liu.se

Allt material på dessa sidor är upphovsrättsligt skyddade och får inte användas i kommersiellt syfte. Använd gärna texten för eget bruk men ange var materialet har hämtats.

Ange referensen på följande sätt:

Lorefält, B., Äldre personer med Parkinsons sjukdom går tidigt ner i vikt .(2003). [Elektronisk]. Vårdalinstitutets Tematiska rum : Näring och ätande.
Tillgänglig: www.vardalinstitutet.net, Tematiska rum.